

ปัญหาการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483¹

นราทิพย์ จิตพิทักษ์²

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยเฉพาะการล้มละลายเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่มีความสำคัญในการจัดการกับปัญหาหนี้สินของบุคคลหรือองค์กรที่ประสบปัญหาทางการเงิน โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ได้กำหนดกรอบการดำเนินการเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทั้งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ในกระบวนการนี้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีบทบาทสำคัญในการดูแลและบริหารจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ล้มละลาย รวมถึงการดำเนินคดีอาญาเมื่อมีการกระทำที่อาจเป็นความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย

อย่างไรก็ตาม เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จะประสบกับปัญหาในการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากข้อจำกัดด้านอำนาจ หน้าที่ และทรัพยากร ตลอดจนความซับซ้อนของข้อเท็จจริงและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลนั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เนื่องจากการทำความผิดที่เกิดขึ้นในกระบวนการล้มละลายอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าหนี้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ การกระทำเหล่านี้อาจรวมถึงการปกปิดทรัพย์สิน การยกยอกทรัพย์สิน หรือการให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องมีความสามารถในการตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการฉ้อโกงในชั้นสอบสวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการรวบรวมพยานหลักฐานและตรวจสอบการกระทำที่อาจเป็นความผิด โดยต้องทำงานร่วมกับตำรวจและอัยการเพื่อให้การสอบสวนมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ยังต้องจัดทำรายงานเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป ในชั้นพิจารณาคดีของศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีบทบาทในการต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่องปัญหาการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ในชั้นสอบสวนและชั้นพิจารณาคดีของศาลตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และ รองศาสตราจารย์สุธินี รัตนวราห์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ลูกหนี้ กระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ต้องการความรู้ด้านกฎหมายเท่านั้น แต่ยังต้องการทักษะในการสื่อสารและการเจรจาเพื่อให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับเจ้าหนี้

ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งปัญหาการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายและการคุ้มครองสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง ปัญหาเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายด้าน เช่น ข้อจำกัดด้านอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจและหน้าที่จำกัดในการสอบสวนความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจในการจับกุมหรือควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย และต้องพึ่งพาความร่วมมือจากตำรวจในการดำเนินการดังกล่าว ข้อจำกัดด้านทรัพยากรเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งรวมถึงบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการสืบสวนและสอบสวนความผิดทางอาญา ความซับซ้อนของข้อเท็จจริงและกฎหมายในคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายมักมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงและกฎหมายหลายด้าน ซึ่งทำให้การสืบสวนและสอบสวนเป็นไปได้ยาก และต้องใช้เวลานาน ความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ตำรวจ อัยการ และศาล หากหน่วยงานเหล่านี้ไม่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ การดำเนินคดีอาจล่าช้าหรือประสบความล้มเหลว การตีความกฎหมายที่ไม่ชัดเจน บทบัญญัติบางประการในพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มีความคลุมเครือและอาจมีการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการดำเนินคดีอาญา ความล่าช้าในการดำเนินคดี กระบวนการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ใช้เวลานาน ซึ่งอาจทำให้พยานหลักฐานสูญหายหรือเสื่อมสภาพ และทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความยุติธรรมอย่างทันที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินคดีอาญาของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีความสำคัญจะให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับจุดอ่อนของกฎหมายล้มละลายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการจัดการกับการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายและช่วยให้สามารถระบุแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกระบวนการเพื่อให้การดำเนินคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้ทำการแยกพิจารณาประเด็นปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาประการแรก คือ ปัญหาอำนาจในการสอบสวนระหว่างเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และพนักงานสอบสวนว่าบุคคลใดเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวน

จากการศึกษาพบว่า ขอบเขตอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการสอบสวนจำกัดเฉพาะความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับการล้มละลายเท่านั้น โดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจที่จะดำเนินการสอบสวนเอง

หรือจะมอบคดีให้พนักงานสอบสวนผู้มีอำนาจดำเนินการสอบสวนก็ได้ ในกรณีที่มอบคดีให้พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะต้องส่งพยานหลักฐานต่างๆที่ปรากฏว่าได้เกิดการกระทำผิดทางอาญาขึ้นไปยัง พนักงานสอบสวนดังกล่าว ซึ่งเห็นได้ว่าพนักงานสอบสวนนั้นมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท ไม่ได้ จำกัดเฉพาะคดีล้มละลาย ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และพนักงานสอบสวนต่างมีอำนาจสอบสวนคดี เดียวกัน อาจเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนหรือความขัดแย้งในการดำเนินงานได้ ซึ่งอาจทำให้การดำเนินการสอบสวน ล่าช้าหรือไม่เป็นไปตามหลักการ ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย ส่งผลให้เกิดความ สับสนในการดำเนินการสาธารณสุขอาจไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ ในกระบวนการยุติธรรม และในทางปฏิบัตินั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไปร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีอาญา ต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้นซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดได้ เป็นผลสำเร็จ เนื่องจากคดีล้มละลายเป็นคดีที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ การทำความผิดอาญา เกี่ยวกับการล้มละลายอาจมีความซับซ้อนกว่าคดีอาญาทั่วไป และพนักงานสอบสวนที่เป็นตำรวจไม่มีความ เชี่ยวชาญหรือเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีล้มละลายอย่างเพียงพอประกอบกับมีคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวนมาก จึงอาจทำให้เป็นอุปสรรคขัดข้องในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย ซึ่งมีผลให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่ปกปิด ซุกซ่อน ยักย้าย ถ่ายเท ทรัพย์สินของตนได้ เป็นการเปิดช่องให้บุคคลล้มละลายหลีกเลี่ยงไม่ชำระหนี้ให้แก่บรรดา เจ้าหนี้ หรือที่เรียกว่า “ล้มบนฟูก” สร้างความเสียหายให้แก่เศรษฐกิจและสังคม³

ดังนั้น การให้อำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับ ล้มละลายเพียงผู้เดียวจะช่วยแก้ไขปัญหาการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับล้มละลายโดยเจ้าพนักงานตำรวจซึ่ง ไม่สามารถดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำผิดเป็นผลสำเร็จได้ เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นบุคคลที่มี ความรู้ความชำนาญเชี่ยวชาญเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงควรมีหน้าที่ในการ สอบสวนโดยตรง หากจะมอบหมายให้มีการไปร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงาน ตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีก⁴ การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ในการสอบสวน จึงทำให้สามารถดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำตัวผู้กระทำผิด มาลงโทษได้ ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

³ ภัทรกร เวชรังษี, “การดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์,”วารสารกรมบังคับ คดี ปีที่ 21, ฉบับที่ 109, (เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2560), หน้า 3-8.

⁴ เอื้อน ขุนแก้ว, คู่มือการศึกษากฎหมายล้มละลาย, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินติ้ง, 2553), หน้า 339.

ยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลายเป็นไปตามวัตถุประสงค์กฎหมายล้มละลาย คือ สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายได้มากที่สุดที่อาจทำได้ และเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้รวดเร็วขึ้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยมีข้อความเป็น “มาตรา 160 วรรคหนึ่ง ในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย ถ้ามีเหตุควรเชื่อได้ว่าลูกหนี้หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำความผิดในทางอาญาเกี่ยวกับการล้มละลาย ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงผู้เดียว”

ประเด็นปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาบังคับลูกหนี้ตามหมายจับ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีอำนาจออกหมายเรียกลูกหนี้ คู่สมรสของลูกหนี้ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด มาให้การในเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ได้ ถ้าบุคคลนั้นไม่มาตามหมายเรียกดังกล่าว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็จะรายงานศาลเพื่อออกหมายจับต่อไป โดยในทางปฏิบัติแล้วส่วนใหญ่จะเป็นลูกหนี้ที่ไม่มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับทรัพย์สิน เมื่อศาลได้ออกหมายจับแล้ว ก็จะส่งหมายจับนั้นให้ตำรวจเป็นผู้บังคับตามหมายจับให้ต่อไป เพราะในคดีล้มละลายนั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะมีอำนาจสอบสวนเท่านั้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 160 ซึ่งไม่ได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการจับด้วย จึงทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถบังคับตามหมายจับได้ การให้ตำรวจเป็นผู้บังคับตามหมายจับให้ นั้นไม่ค่อยเป็นผลสำเร็จเท่าไร เพราะตำรวจนั้นมีงานมากคดีมาก อีกทั้งเห็นว่าคดีล้มละลายนั้นเป็นเรื่องของทางแพ่งเท่านั้น ไม่ใช่เป็นคดีอาญาโดยแท้ ทำให้ลูกหนี้ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงมีการทำผิดกฎหมายกันมาก ส่งผลให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถดำเนินคดีล้มละลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้มาก ซึ่งทำให้เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายได้รับชำระหนี้น้อย หากมีการบังคับลูกหนี้ตามหมายจับอย่างจริงจังแล้ว ลูกหนี้น่าจะต้องเกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่นกล้าที่จะทำผิดกฎหมายและให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สิน ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้มากขึ้น การที่ลูกหนี้อาจหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามกฎหมาย ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายที่ต้องการรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้มากที่สุดที่อาจทำได้⁵

ดังนั้น การเพิ่มอำนาจให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจับได้ โดยแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจด้วย ซึ่งทำให้เจ้าพนักงาน

⁵ หลวงสารนัยประสาน,กฎหมายลักษณะล้มละลาย คำสอนชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2482 มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง(พระนคร:โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง,2483),หน้า 6.

พิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจับได้ หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์บังคับตามหมายจับอย่างจริงจังแล้วจะช่วยให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้มากขึ้นและทำให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับการชำระหนี้อย่างเป็นธรรม อีกทั้งเป็นการป้องกันไม่ให้ลูกหนี้หลบหนีจากการชำระหนี้ ซึ่งส่งผลให้กระบวนการล้มละลายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นการต้องด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายที่วัตถุประสงค์เพื่อจัดการชำระสะสางหนี้สินของผู้มีหนี้สินล้มละลาย โดยนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และเพื่อให้เจ้าหนี้ทั้งหลายได้รับชำระหนี้จำนวนมากที่สุดอย่างเสมอภาคในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ให้ได้ปลดเปลื้องภาระหนี้สินของตน และเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยมิใช่ข้อความเป็น“มาตรา 160 วรรคสาม เพื่อประโยชน์ในการบังคับตามหมายจับในคดีอาญาเกี่ยวกับล้มละลาย ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

ประเด็นปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาอำนาจต่อสู้อาณาเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

จากการศึกษาพบว่า เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจต่อสู้อาณาเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ว่า เจตนารมณ์ของมาตรา 22 (3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น หมายถึงเฉพาะแต่การฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาแพ่งที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น หากได้หมายความรวมถึงการฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาด้วย⁶ ซึ่งในคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ ศาลฎีกาได้พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลล่างทั้งสอง โดยศาลล่างทั้งสองได้วินิจฉัยว่า มาตรา 22 (3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 ที่กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ นั้น รวมถึงการฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าในเรื่องนี้มีปัญหาการตีความกฎหมายของศาลไม่ตรงกัน การที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจฟ้องร้องหรือต่อสู้อาณาด้วยซึ่งเป็นคดีอาญาที่มีเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่มีอำนาจเข้ามาจัดการและปกป้องทรัพย์สินของลูกหนี้ เมื่อผลของคดีแพ่งทำให้ทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องลดน้อยลง ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้น้อยลงเป็นผลเสียหายต่อสิทธิของเจ้าหนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งไม่ต้องด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลายที่วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายให้ได้มากที่สุดที่อาจทำได้ และเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้รวดเร็ว และเพื่อจัดการชำระสะสางหนี้สินของผู้มีหนี้สินล้มละลาย โดยนำทรัพย์สิน

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3103/2549.

ของลูกหนี้มาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม⁷ อีกทั้งลูกหนี้ตกเป็นบุคคลล้มละลายไม่มีอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของตนเอง จึงไม่มีเงินพอไปจ้างทนายความเพื่อต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้

ดังนั้น ปัญหาดังกล่าวเกิดจากความไม่ชัดเจนของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาการตีความกฎหมายการกำหนดไว้ในกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อผู้คดีอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ด้วยเมื่อขณะคดีข้อมทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ได้มากขึ้น ทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้มากขึ้น ซึ่งต้องด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมายล้มละลาย กล่าวคือ สามารถรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายได้มากที่สุดที่อาจทำได้ และทำให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งเป็นการจัดการชำระสะสางหนี้สินของผู้มีหนี้สินส่วนตัว โดยนำทรัพย์สินของลูกหนี้มาแบ่งชำระให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้ให้ได้ปลดเปลื้องภาระหนี้สินของตนทำให้ประเทศได้รับประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 โดยมีข้อความเป็น“มาตรา 22 เมื่อศาลตั้งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้ (1) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป (2) เก็บรวบรวมและรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่งจะตกได้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น (3) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีแพ่ง คดีอาญาซึ่ง เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้”

⁷ สุธีร์ สุกนิตย์,หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ,พิมพ์ครั้งที่ 2(กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542),หน้า 16-17.

เอกสารอ้างอิง

สุธีร์ ศุภนิตย์. **หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ**. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2542).

หลวงสารนัยประสาสน์. **กฎหมายลักษณะล้มละลาย คำสอนชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2482 มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง**. (พระนคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, 2483).

เอื้อน ขุนแก้ว. **คู่มือการศึกษากฎหมายล้มละลาย**. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พลสยามพรีนติ้ง, 2553).

ภัทรกร เวชรังสี. “การดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์.” **วารสารกรมบังคับคดี** ปีที่ 21, ฉบับที่ 109, (เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2560): หน้า 3-8.